Poštnina plačana v gotovini

Borba

Glasilo socialno-nacionalnega pokreta Jugoslovanske akcije

Maribor, 8. februarja 1935 | Leto III. | Posamezna številka Din 1·50 ⊙ Velja na mesec po pošti dostavljen Din 6·— za inozemstvo Din 10·— ⊙ Uredništvo in uprava: Gregorčičeva ulica 26 Telefon 29-70 ⊙ Poštni čekovni račun 10.502 ⊙ Izhaja vsak petek ⊙ Oglasi po tarifi. | Štev. 6

Srečno pot!

Skupščina je razpuščena kratko poročajo jutranji listi dne 7. februarja 1935. Ta dan bode v zgodovini jugoslovanske države gotovo zapisan kot najvažnejši in lahko bi ga uvrstili med narodne praznike kot praznik ljudskega veselja.

Posebno za iskrenega nacijonalista je ta dan nad vse pomemben. Saj smo ravno pristaši iskrenega brezkompromisnega nacijonalizm s strahom gledali v našo bodočnost. In ta naš strah je bil opravičen. Vse delo sedaj razpuščene skupščine je bilo ničevo, škodljivo narodu in državi. V gospodarskem oziru ni bila izpolnjena niti ena obljuba. Če je bilo kaj napravljeno, je bilo polovičarsko in vedno tako, da je bilo v korist le posameznikom. Zaman so bile vse prošnje, zaman pa tudi vse pritožbe. Kakor v gospodarskem pa je bilo tudi v nacionalnem oziru. Prišlo je tako daleč, da so imeli pri nas več vpliva že od zdavnaj poznani naši sovražniki, kakor nacionalno čuteče ljudstvo. V obmejnih krajih smo imeli priliko opazovati, kako so v svoj krog sprejemali ljudi, ki so stali nekdaj v odkritem boju z nami. Medtem ko so največkrat odklanjali ali pa vsaj pokazali, da jim niso ljubi nacionalno čuteči ljudje, so odprtih rok sprejemali v svoje vrste narodne odpadnike in jim ponujali razna odborniška mesta. In iz teh mest se je potem vodila — po njihovem mnenju nacionalna — politika. Kakšna je bila, smo občutili dovolj. Bil jim je dobrodošel vsak, ki se je znal hliniti in ki si je obesil njihovo firmo. Iskrenosti niso marali. Med narod so prihajali redko in še tedaj so le govorili o svojem velikem nacionalizmu in patriotizmu in hoteli narod prepričati, da ni nacionalist kdor ni žnjimi. V resnici pa niso bili nacionalisti in so v največ slučajih ravno s svojim delom podpirali narodne nasprotnike. Očitali so na vse strani demagogijo, dasi so morali vedeti, da so največjo demagogijo uganjali sami. Vpili so proti fašizmu, proti diktaturi, sami pa so se posluževali fašističnih metod in izvajali diktaturo v naj širšem pomenu besede.

Prav malo je bilo v razpuščeni skupščini mož, ki so bili iskreni. Kolikor jih je pa bilo, so bili potisnjen ob stran. Če so spregovorili, so bili ožigosani kot demagogični prevratni elementi.

Štiri dolga leta je vladala bankokratija in izkoriščala jugoslovanski narod. Spravila je državo na rob propada. Edina sreča pri vsem tem je bila, da se je našel vendarle mož, ki jim je znal odkrito reči: do sem in ne dalje! Z dobro voljo uvidevnega zavednega državljana je še enkrat poskušal delati s skupščino. Mi smo vedno dvomili, da se mu bo to posrečilo in končno je tudi sam prišel do prepričanja, da je treba s takimi narodnimi zastopniki prekiniti vsako zvezo in si prodobiti drugih sodelavcev.

Naconalisti smo dvomili i v nacionalno i državno iskrenost mnogoterih bivših izvoljencev. Preveč smo videli njihovega dela, preveč občutili njihovega jarma! Pri vsem tem pa nismo zgubili vere v narod in državo, čeprav je bilo delovanje bivše skupščine tako, da so imeli vsi sovražniki našega naroda in države največ možnosti uspešno podirati moč in silo države in da so njihova demagogična gesla o nezmožnosti življenja naše države, našla vedno med zaslepljenci, dovolj mesta. Vse to bi bilo nemogoče, če bi vladajoči s svojim delom pokazali, da je država nad vse in dase ne bode nikdar dopustilo, da bi jo kdorkoli razdiral. Sicer so tako vedno govorili, a narod je moral opaziti, da je ravno njim samim najmanje do države, temveč, da vidijo pred seboj samo svoj lastni dobrobit.

Danes je temu konec. Narod bode imel pravico spregovoriti besedo in odločati, komu bode zaupal vodstvo naše države.

Nacionalisti se moramo tega zavedati. Sedaj je prišel naš čas, da stopimo združeni na plan in uveljavimo svoje nacionalne pravice! Sedaj je čas, da se uresničijo naše želje. Na delo vsi, ki jim je država in narod nad vse, da se izpolni naša nada. Država mora biti v rokah iskrenih naciojonalistov, ki ne poznajo osebnih koristi, ki jim je na tem, da bode naša država postala r e s n a š a in da dobe zadoščenje tisočere žrtve, ki so ji postavile emelj s svojim lastnim življenjem!

V trdnem upanju, da bodemo sedaj dosegli naš cilj, želimo razpuščeni skupščini, ki je bila samo ovira nacijonalnemu delu v državi — srečno pot!

Naša krvaveča rana!

Tik pred plebiscitom so Nemci v Posaarju raztrosili velikansko množino letakov z napisom »naše krvaveče meje«. Na teh letakih so bile označene vse pokrajine, ki si jih Nemci laste. Med njimi tudi naša bivša Sp. Štajerska in velik del Kranjske, v celem skoro dve tretjini dravse banovine. Iz tega letaka je lahko razbrati kaj hočejo Nemci!

Prav dobro vemo, da ta krik nima izvora v Nemčiji sami, ampak da ga pošiljajo tja in v ves svet naši nemški državljani. Posebno podjetni v tem oziru so naši znanci izpred vojne, od katerih marsikdo ne more sicer dokazati čistega nemškega pokolenja, ampak se je le navzel veliko-nemškega duha in v tem duhu deluje tudi danes. Dasi smo že neštetokrat dokazali s statističnimi podatki, da je kričanje o krivici, ki naj bi se zgodila našim Nemcem, neupravičeno, vendar ne prenehajo in ponavljajo svoje želje po vrnitvi vseh teh ozemelj. Poslužujejo se vseh mogočih načinov, največ pa stavijo svoje upanje v nepoznavanje razmer v naših pokrajinah pri raznih nemških učenjakih. Zato zasledimo tudi v najresnejših nemških publikacijah opisovanje krivic, ki se gode nemškemu narodu tudi pri nas.

Nemški propagandi pa pomagajo k uspehu naši lastni rojaki, ki iz golega koristoljubja sklepajo kompromise na vse strani in se ne ustavijo niti pri naših starih sovražnikih. Za par nemških glasov so sprejeli na **jugoslovansko nacionalno** listo zastopnika nemške narodne manjšine.

Tedaj res samo za glasove in tako, da zastopnik nemške narodne manjšine ostane kot namestnik. Danes pa skoro ob istem času, ko so po Posaarju delili Nemci letake, na katerih prikazujejo tudi naše ozemlje kot njihovo nemško ozemlje, ki jim je bilo krivično odvzeto, pa so zopet vsled političnih kombinacij hoteli poslati v našo skupščino Nemca kot zastopnika enega dela dravske banovine. Pri tem niti najmanje ne pomislijo, da škodujejo časti slovenskega dela jugoslovanskega naroda in podpirajo nemško-nacijonalno-šovinistično propagando. V olajšanje svoje vesti hočejo prevariti sami sebe s trditvijo, da je taka zveza in širokogrudnost potrebna zato, da pridobimo tudi našo nemško narodno manjšino za lojalno sodelovanje. Kakšna je njihova lojalnost, pa lahko vidimo iz njihove propagande. Pa ne samo iz njihove propagande v inozemstvu, ampak tudi iz njihovega postopanja doma. Saj si še naprej lastijo pravico potujčevanja slovenskih otrok in to potujčevanje tudi vrše. V krajih, kjer imajo vsled političnih spletk naših politikov malo večje pravice, zatirajo naš narod, ki se čuti tam skoro kot manjšina, dasi predstavlja večino! Zato se ne sme nikdo varati. Nemci so ostali stari in se niso in se ne bodo spremenili. — Vsak, ki jim zaupa, bode prevaran.

Kdor danes naivno podpira pri nas narodno manjšino na tak način, greši nad lastnim narodom in nad našimi brati onkraj meja. Ali je bilo kedaj na Koroškem, kjer živi več naših rojakov, kakor v celi dravsi banovini Nemcev, mogoče, da bi se našel Nemec, ki bi na nacionalni nemški listi kandidiral Slovenca? Mesto, da bi pri nas zahtevali in uveljavili načelo, da bodemo dali mi našim nemškim narodnim manjšinam toliko pravic, kolikor jih bodo imeli naši rojaki v Avstriji in Italiji, pa ponujamo Nemcem poslansko mesto ne da bi pri tem zahtevali kake koristi tudi za naše brate onstran naših meja!

Bolje bi bilo da bi se dovolilo nemški narodni manjšini pri nas postaviti svojo manjšinsko listo, na kateri naj bi kandidirali sami Nemci. Naj bi pokazali celemu svetu, koliko jih je in svet bi kmalu spoznal, da je vse kričanje o krvavečih mejah glede našega ozemlja plod domišljije sanjačev o velikem poslanstvu in da pri nas ne more biti govora o kakem ugrabljenem ozemlju. Imejmo pred očmi, da Nemci niti pred vojno niso dosegli v parlamentu v sedanjih pokrajinah več kakor 2 poslanca na podlagi Slovencem krivičnega volilnega reda in ob podpori vsega nemško-nacijonalnega volilnega aparata in pritisku uradništva. Tudi renegati jim niso mogli pomagati! Danes bi brez te podpore ne dobili niti enega mandata. Pa če bi ga dobili, bi nam bila vsaj prihranjena sramota, **da je izvoljen s slovenskimi glasovi.**

Nemci kriče v svet o krvavečih mejah, mi pa trpimo ob krvavečih ranah, ki so nam vsekane po lastnih — bratih!

Politične beležke

G. Jevtić jugoslovanskemu narodu!

Prvič v štirih letih se je zgodilo pri nas, da je ministrski predsednik govoril po radiu vsemu narodu. V svojem govoru je povedal, da je zunanjepolitični položaj Jugoslavije sedaj tako utrjen, da se lahko vlada prične pečai z notranjo-politično preureditvijo države. Povedal je, da bo vlada izvršila v teku dveh let obširna javna dela, za katera ne bo iskala sredstev pri davkoplačevalcih, ampak si bode priskrbela denar pri državnih denarnih zavodih. Obljubil je tudi končno rešitev vprašanja zaščite kmetov. Svoj govor je zaključil z besedami: Mi gremo v novo bodočnost, na bolj široka in bolj plemenita polja.

Ves jugoslovanski narod je z navdušenjem vzel na znanje odkritosrčne besede g. Jevtića. Uverjeni smo, da se bodo veliki načrti uresničili, ker je sedanja vlada takoj ob svojem nastopu pokazala, da je vlada dela in ustvarjanja, ne pa političnih preganjanj in izkoriščanj jugoslovenskega naroda v strankarske in osebne namene.

Laval je bil sedaj v Londonu in kakor poroča svetovno časopisje, se je francoski diplomaciji posrečilo dobiti Anglijo popolnoma na svojo stran. Anglija v smislu tega sporazuma ne bode več trpela zavlačevanja Nemčije v vprašanju razorožitve, odnosno oborožitve in zahteva popolno izpolnitev versailske pogodbe. Nemčija ne izrazi nič določnega. Izgleda, da bo Nemčija pristala na načrt letalske pogodbe, noče pa se še pogajati o vrnitvi v Ženevo in o podpisu pogodbe. Pojavile so se vesti, da bo šel angleški zunanji minister Simon v Berlin, kar pa angleška vlada odločno demantira. Rusija pravi, da je z londonskim sporazumom zadovoljna. Za Sovjetsko Rusijo je največje važnosti dejstvo, da se s tem sporazumom prepoveduje Nemčiji oboroževanje. Blok med Sovjetsko Rusijo, Francijo, državami male antante in balkanskega sporazuma ostane tudi nadalje v veljavi. Vendar pa se opaža, da se hoče Rusija zavarovati proti vsakemu iznenadenju. Ruski vojaški krogi so mnenja, da je treba mesto federalistično urejene države ustvariti centralističen sistem, ki bo bolj služil interesom kolektivistične Rusije.

Na Poljskem je bila uveljavljena nova ustava. Sprejeta je bila z 98 proti 74 glasovom. S to ustavo je uvedena na Poljskem diktatura. Gotovi krogi z njo niso zadovoljni, ker je z njo ukinjena svoboda tiska in združevanj. Posebno cerkveni krogi so nezadovoljni z novo ustavo.

Opažati pa je, da gre Poljska zadnje čase tako v zunanji kakor notranji politiki popolnoma svoja pota. Izgleda vse, da sedanja poljska vlada ni slovanska in da zasleduje neke posebne cilje. Zdi se nam pa, da bo končno le narod odločal. Ne verujemo, da bi bilo kdaj mogoče iskreno prijateljstvo med Nemčijo in Poljsko kljub vsem pogodbam. Kri ni voda . . .

Častitamo!

Nacionalisti najiskreneje častitamo g. ministru dr. Drago Marušiču k izvolitvi za senatorja. Trdno smo prepričani, da bode g. minister tudi v tem položaju dosledno zastopal interese nacionalnega delavstva, ki je vedno računalo na njegovo pomoč.

Delavstvo mečejo na cesto!

V Mariboru se zadnji čas pojavljajo vesti, da bo velika večina tovarn ustavila obrat in odpustila delavstvo. Deloma so se te vesti že uresničile. Odpustila je do sedaj tvrdka Jugotekstil 64 delavcev in delavk, Mariborska tekstilna pa 40 delavcev. Baje pa bo sledilo še več odpustitev.

Kako se bo preživljalo delavstvo, tega nihče ne vpraša. Tekstilne tovarne se izgovarjajo, da imajo prevelike zaloge blaga. Ni pa verjetno, da bi to bil vzrok, in sicer iz sledečih razlogov: Te tovarne so šele pred kratkim nastale in je skoro nemogoče, da bi imele že tako velike zaloge, da bi morale radi tega obrat ustaviti in delavstvo odpustiti. Pa če je tudi to res, je na drugi strani potem le en dokaz več, kako brezsmiselno tovarnarji pri nas ustanavljajo nova podjetja. Sprejemajo takoj veliko število delavstva, mesto da bi pričele postopoma z obratom. Da delavstvo moleduje za delo, je razumljivo, ker je brezposelno in hoče pač vsaj nekaj zaslužiti. Nerazumljivo pa je, da tovarnar, ko mu to delavstvo izdela nekoliko večjo količino blaga, obrat ustavi in pošlje delavstvo na cesto. Zakaj se potem delavstvo ravno pri teh podjetjih tako priganja k delu? Zakaj je treba opravljati nočno delo in nadure? In to je vprašanje, ki je največje važnosti za naše delavstvo. Pri nas je delavstvo posebno v tekstilnih tovarnah najslabše plačano. Tako ga prisilijo razmere, da mora opravljati čezurno in nočno delo. S tem pa škoduje sebi in svojim sodelavcem. S takim pospešenim delom se zaloge hitro nakopičijo in tovarnar ustavi deloma obrat ter odslovi poljubno število delavstva. Delavec ne zasluži nikdar eksistenčnega minimuma in ko je na cesti, zapade zopet v bedo. Oni, ki ostanejo pri delu, pa tudi ne zaslužijo toliko, da bi mogli podpirati brezposelnega tovariša. Tako se brezposelnost širi, beda je vsak dan večja, čudo pa, da se premoženje lastnikov vsak dan veča. Naš delodajalec še zdavnaj ni pripravljen pri svojem zaslužku kaj popustiti in tudi ni pripravljen od svojega dobička kaj odstopiti v korist delojemalca. Zanj obstoji samo eno dejstvo, in to je **izkoriščanje.**

Tu bode treba druge sile, ki bo posegla v te neznosne razmere. Zakaj bi moral biti ravno naš revni delavec oni, ki bi nosil vse posledice gospodarske krize, katera posebno v tekstilni stroki ni ravno največja za producente. Saj nam je znano, da so celo tovarne, ki so celo zalogo blaga že zdavnaj prodale. Neki list je sicer zapisal, da je vzrok odpusta tekstilnega delavstva dejstvo, ker ne gre zimsko blago. Če bode ta informacija pravilna, dvomimo. Znano nam je, da se sedaj zimsko blago niti ne izdeluje, niti ne dobavlja. Zimsko blago se izdeluje spomladi in poleti ter se dobavlja v zgodnji jeseni, medtem ko je sedaj čas za izdelavo letnega blaga, ki se mora dobavljati v zgodnji pomladi. Na drugi strani pa je tudi dejstvo, da z zimskim blagom že nekaj let ni posebnih kupčij. Torej to ne bode vzrok. Bolj verjetno je, da je vprok v tem, ker se je v preveliki meri dopuščalo ustanavljati nova podjetja, od katerih nekatera nimajo niti potrebnega kapitala. Delavstvo, ki zaide v take tovarne, stoji vedno pred grozečo nevarnostjo brezposelnosti. Ogroža pa tudi eksistenco svojih tovarišev, ki so po večjih tovarnah uslužbeni, ker tudi ta podjetja manj prodajajo. Če bi bilo pri nas načrtno gospodarstvo, bi vse take neprilike odpadle. Ker pa je vsakemu dana prosta volja glede ustanavljanja vseh mogočih podjetij, je delavstvo v vedno večji nevarnosti za svoj kruh.

Zato bode treba tudi v tem oziru ubrati nova pota, da bode delavstvo obvarovano pred propadom.

Vedno bolj in bolj se kaže, da bode veliko gospodarsko krizo mogoče rešiti le potom stanovsko urejene države, ker so vsi drugi sistemi dosedaj odpovedali.

Banovinski proračun za leto 1934-1935

PREDLOG PREDVIDEVA POVIŠANJE OD 85 NA 89 MILIJONOV DINARJEV.

Banovinksi proračun je letos približno za 4 milijone dinarjev višji od lanskega. Iz proračuna je razvidno, da so vsi izdatki, razen za tehnični oddelek, zvišani. Dohodki se iščejo vedno bolj od trošarin in taks in se doklade zmanjšujejo. Iz trošarin in taks je v letošnjem proračunu predviden veliko večji donos, kakor lansko leto. Iz tega sledi, da se letos uvedejo nove trošarine in takse. Državna dotacija pa znaša tudi letos samo 1 milijon dinarjev, kar je razmeroma zelo malo.

Pregled proračunov za zadnja tri leta je sledeč:

Izdatki:	1933-34	1934-35	1935-36
splošni oddelek	5.137	5.212	5.954
upravni oddelek	484	375	501
kmetijski oddelek	8.638	8.934	9.296
tehnični oddelek	36.703	35.450	31.944
soc. pol., zdrastvo	16.405	14.847	18.294
finančni oddelek	12.817	12.212	12.947
trgov. in industr.	2.023	1.985	2.290
rezervni krediti	800	500	700
skupno	87.561	85.155	89.090
Dohodki:			
doklade	45.072	48.000	39.000
trošarine	19.450	19.600	23.200
takse	12.550	12.130	23.740
ostale davščine	650	750	1.000
podjetja	16	2	—
državna dotacija	—	1.000	1.000
iz prejšnjih let	8.923	2.500	1.000
razno	900	1.154	1.151

V občnem oddelku je postavka izdatkov višja, ker so osebni izdatki radi napredovanj zvišani in je nekaj novih imenovanj. Povečani so tudi krediti za potne stroške posebno v kmetijskem in tehničnem oddelku. 100.000 Din je namenjenih za spomenik viteškemu kralju Alesandru I. Zedinitelju.

V kmetijskem oddelu so povečani osebni in stvarni izdatki, posebno prispevki za urejevanje hudournikov.

V prosvetnem oddelku so povišani osebni izdatki. Podpora sokolstvu ostane neizpremenjena (200.000 Din), sokolske čete 80.000 Din, postavka za mladinska okrevališča 80.000 Din pa postane spl. in ne namenjena, kakor dosedaj samo sokolskemu naraščaju. Dotacija gledališčem ostane neizpremenjena. — (Ljubljana 330.000 Din, Maribor 40.000 Din.) Vnešena je tudi dotacija za šolo za slepce 300.000 in 300.000 Din za povečanje gluhonemnice v Ljubljani.

V tehničnem oddelku so znižane nekatere postavke, v cestnem fondu pa zvišane.

Oddelek za socialno skrb in zdravstvo je vnešena nova postavka 50.000 Din kot podpora za ustanovitev doma za moralno ogroženo in padlo žensko mladino. Postavka 100.000 Din za novinarski dom je izpadla.

V finančnem oddelku so povečani osebni izdatki zlasti pri pokojninah. V ostalem pa je povečanje izdatkov v tem oddelku pripisati anuitetam, obrestim in vračilom posojil.

V trgovinsko-industrijskem oddelku je predvideno za drž. trgovske šole 0.17 milijonov Din (preje 0.08 milijonov Din), V tujskem prometu je nova postavka 30.000 Din za zračno-prometne naprave in 50.000 Din za pospeševanje zimskošportnih narav in prireditev.

Predlagane so nove takse in trošarine na kavo, čaj, kakao in čokolado. Taksa na motorna vozila je odpadla, uvedene pa so nove takse na ukoriščanje vodnih sil, **na bicikije, na radijske aparate, na posest ozir. nošnjo orožja, na prošnje za zaposlitev inozemcev, na štacionirane motorje in parne kotle ter banovinske takse k drž. taksam.**

Davščina na šmarnico pa odpade. (!?)

Mislimo, da bi trošarina na kavo in čaj lahko odpadla, kakor tudi taksa na bicikije, ker bo z uvedbo teh trošarin prizadeto le delovno ljudstvo. Mesto tega bi se pa lahko naložile še večje takse na zaposlene inozemce, na prošnje za njihova zaposlitvena dovoljenja in pa na bare in drug nočna zabavišča, ki so za naš narod itak brez potrebe. Kdor pa si poželi v njih zabave, naj plača!

Volitve obratnih zaupnikov v Mariboru

Našim sodrugom se je začelo mešati in imajo vročico; nikakor več ne znajo šteti. Seveda je nam razumljivo, da jim štetje nič kaj ni po godu. Lani so imeli tako osovraženi plavi v Mariboru 36 zaupnikov, letos jih imajo pa že do sedaj 57. Torej 21 več. Ker pa se vrši v Mariboru boj samo med plavimi in rdečimi, moramo tudi prišteti nekaj takih, ki se tam pletejo zato, da bi mogoče v danem slučaju obesili poleg te rdeče barve še koščck črne in rumene in ki se zelo boje slovensko govoriti, ampak so bolj internacionalni seveda — nemško, je jasno, da je do sedaj na zgubi za 21 zaupnikov samo bivši vsemogočni marksistični strahovalec.

Ko bodo volitve popolnoma končane, bomo pa natančno šteli in se bo mogoče pokazala še kakšna razlika, ki ne bo všeč »edinim delavskim« zastopnikom.

»Delavska politika« med svojim jadikovanjem med vrsticami pove, da so na terenu pridobili. Ko pa našteva številke, pa plave kar nekako zataji in našteva največ tiste obrate, kjer plavi še niso postavili svoje liste. Sramežljivo pa tudi nekaj takih, kjer so oni »nekoliko« zgubili. Pa se bodo morali že privaditi takim zgubam, ker jih bo vedno več. Delavstvu so sicer deset in desetletja pripovedovali o svoji gorečnosti za delavski stan, terorizirali so ga, pa vse skupaj nič ne pomaga. Delavstvo, ki se je že zavedlo, jih zapušča. Oni ostali pa se bodo tudi skoro zavedli, kaki zastopniki delavstva so naši salon-socialisti. Kakor je bilo drugod, tako bo tudi pri nas. Delavstvo po drugih državah in posebno tam, kjer so najdalje vladali marksistični generali, je šlo drugo pot in tako bode tudi pri nas.

V Mariboru jim gre še nekaj žita v klasje, ker so še edini, ki drže zapeljance pod firmo »dajč«, pristnih socialistov pa je tam že prav malo. Ostali so še stari generali in pa njim primerni štab. Armada pa ne uboga več tako, kakor nekdaj in gre svojo pot. In to so pokazale volitve obratnih zaupnikov.

Strel v hrbet...

Gosp. Tušek Stanko, žel. poduradnik v Mariboru, gl. kolodvor, je prejel od železničarskega krajevnega odbora Jadranske straže v Mariboru pismeni odlok sledeče vsebine:

»Odbor J. S. železničarjev Vas je na svoji redni seji dne 17. decembra 1934 na podlagi pravil čl. 9, tč. 6 izključil iz organizacije z enim protiglasom. Povod za izključitev je dal Vaš postopek proti nekaterim članom organizacije, ki ste jih tajno obeležili kot protidržavne elemente, druge zopet oklevetali. V prvem slučaju bi lahko Vaša ovadba imela za prizadete težke posledice. Če so pa Vaše navedbe bile točne, je bila Vaša dolžnost kot odbornika, jih iznesti pred odborom in zahtevati odstranitev takih članov iz organizacije. V drugem slučaju ste bili klicani sodnijsko na odgovor in ste se izognili obsodbi s poravnavo. S takim Vašim postopanjem ste škdoovali ugledu organizacije. Proti tej odločbi imate pravico pritožbe v roku 15 dni na oblastni odbor J. S. v Mariboru.

Maribor, 23. januarja 1935.

Podpisa predsednika in tajnika.

Kakor je razvidno iz citiranega odloka, se je seja, na kateri je padel navedeni predlog, vršila dne 17. decembra 1934, pismeni odlok sam je izstavljen dne 23. januarja 1935, poštno vročeno v roke prizadetega pa dne 31. januarja 1935, torej dokaz, da se je ta izključitev izvršila pod zelo čudnimi okolščinami.

Nimamo namena braniti in zagovarjati osebo g. Tuška, še manj pa, da bi trdili, kdo ima prav in kdo ne. Kot nepristranski opazovalci v takih in enakih zadevah smo vedno ubrali zmerno pot, vpoštevajoč pri tem motive, ki privedejo do upravičenih ali neupravičenih sklepov s te ali one strani. Do sem je stvar v redu — vsakemu gre plača po zaslugi.

Tega mnenja smo in ostanemo, poleg tega pa nam ni vse eno, kako se plačujejo zasluge, katere priznavamo temu ali onemu v tem ali onem pogledu. Kot brezkompromisni nacionalisti ne prezremo kdo seje in kdo žanje. Ker smo glede priznavanj zaslug objektivni in tudi neizprosni, osobito, če je govora o nacionalnem delovanju posameznika ali celote, nam ne more nihče šteti v zlo, če povemo tu in tam kako pikro, in če si dovoljujemo kritizirati delovanje raznih odborov in posameznikov.

Slučaj g. Tuška nas uverava, da je idealizem slabo plačana lastnost. Kolikor nam je znana njegova oseba, lahko z mirno vestjo trdimo, da mož take moralne klofute ni zaslužil. Gospoda, ki sedi v železničarskem odboru JS. ne pomisli, da je bil g. Tušek med nižjimi žel. uslužbenci edini, ki je kot član in odbornik pripomogel v velik meri, da je organizacija JS železničarjev taka, kakor mora biti. Pri svojem poslu za višje ideale se ni oziral na razna namigavanja od strani nekaterih uslužbencev, ki so ga pri vsaki priložnosti radi njegove gorečnosti za dobro stvar nazvali nacionalnega blazneža in šovinista. Taki izpadi ga niso ovirali. V svojem hoteniu je tu in tam bil tudi brezobziren, kar marsikateremu nacionalnemu mlačnežu ni bilo po volji. Javno moramo pribiti, da g. Tušek kot član še neštetih drugih nacionalnih organizacij ni bil zmožen dejanja, katero bi škodovalo ugledu istih, najmanj pa JS železničarjev.

Danes, ko bi sledila žetev uspehov in zadoščenja, je g. Tušek kot največji škodljivec organizacije izključen od onih, katerim je pomagal graditi. Čudimo se predsedniku g. Rožmanu, katerega poznamo kot objektivno osebo, da je pod njegovim predsedstvom izglasovana ta izključitev brez predhodnega zaslišanja prizadetega. Odločno obsojamo tako postopanje v svesti si, da je g. Turšku storjena krivica. Vzroki za to izključitev, ki se navajajo v citiranem odloku, so tako malenkostni in smešni, da ne pridejo sploh v poštev. Izključencu se ni dokazalo nič konkretnega, kar bi vsaj malo opravičevalo postopek odbora. Že pri dostavi izključitvenega odbora je vidno opaženo neko kolebanje, torej dokaz, da računi niso čisti. Kot dobri poznavalci razmer v železničarskih vrstah, lahko tudi s sigurnostjo trdimo, da je g. Tušek postal žrtev osebne maščevalnosti gotovih krogov. Nekdo pa, ki je smatral to izključitev za nujno zadevo, gotovo ni pomislil, da bo za vrženi kamen v nacionalista, odgovarjal sam. Kolikor nam je znano, bo g. Tušek razen pritožbe na oblastni odbor JS tudi povzel korake, ki bodo najbrže temeljito omajali vplive raznih intrigantov in demagogov.

K zadevi se še povrnemo.

Zopet stavka v Zagrebu.

V Zagrebu so pričeli stavkati pekovski pomočniki. Poročila pravijo, da je oblast posegla vmes in dosegla sporazum med mojstri in pomočniki. Same stavke, to kaže, da ni nekaj v redu...

Čuvajte Jugoslavijo!

Protijugoslovanska politika dosedanjih političnih strank

Iz govora tov. Luke Kuhenčića na širšem sestanku J. A. v Zagrebu 22. maja 1932.

Eshaeska, trobesedna, protijugoslovanska politika je morala propasti, ker je izdala, fasificirala in kompromitirala idejo, ki je vodila jugoslovanske borce in revolucijonarje in jih dovedla do ustvaritve jugoslovanske države. Odvrgla je idejo, na kateri je sezidana in na kateri počiva ta naša država, idejo jugoslovanskega narodnega edinstva. Plemenska SHS-politika se je postavila v nasprotstvo smislu in duhu naše zgodovine, ona je poskušala, da zaustavi pot zgodovine in da jugoslovansko narodno reko spelje v strugo plemenskih izvirov.

V okviru te osnovno pogrešene eshaesarske organizacije se je razvilo naše politično življenje na osnovi nemogoče anahronistične strankarsko-politične organizacije naroda. Ustvarjanje naših političnih strank ni bilo izvedeno na podlagi novega stanja, ki je izšel iz naše nacionalne in splošne svetovne revolucije, temveč na podlagi predvojnih političnо-strankarskih organizacij in orientacij. Naše politične stranke so podaljšale svoje življenje in delo enostavno, kakor da se ni nič zoodilo, kakor da Evropa ni prešla skozi najstrašnejšo usodo zgodovine, ki je odstranila štiri mogočna cesarstva. Razumljivo je, da parlament, sestavljen iz teh preostankov predvojnega političnega življenja iz časa drugih političnо-državnih okvirov, ni bil v stanu pravilno rešiti življenskih problemov nove države, ki je bila ustvarjena v največji vojni zgodovine in radi ustvarjenja katere je prišlo do te velike vojne.

Ustanavljanje naših strank se je vršilo na podlagi mehaničnega, številčnega principa formalne demokracije, a na vse probleme nove države so gledali iz stališča predvojne metode dela in borbe. Srbijanske stranke gledale so na Jugoslavijo kot na razširjeno Srbijo, a takozvane prečanske stranke so proti novemu državnemu centru zavzemajo isto stališče, kakor so ga zavzemale proti centrumom tujih držav, ne upoštevajoč, da je to stališče bilo upravičeno, dokler smo bili nekaka priferija tujega državnega sistema, a da v lastni državi to stališče ni na mestu.

Takoj ob početku svojega delovanja se je naš parlament razdelil na one, ki to priznavajo in na druge, ki tega ne priznavajo. S tem je bilo onemogočeno, da bi se že takoj prvo leto po vojni pravilno rešilo osnovno vprašanje naroda in države.

Med narod, po veliki večini nepoučen in politično nevzgojen, se je prihajalo z najekstremnejšimi in utopističnimi gesli. Potom govorov in tiska se je sejala mržnja in narod se je duševno in politično cepil. Dosledno sta se formirali dve koaliciji strank, od katerih je bila ena na oblasti, a druga v opoziciji in sabotirala državo. Korupcija in demagogija sta slavili orgije. Ali je zato čudno, da je politika take kvalitete in orientacije prinesla rezultate, ki so bili v kvar narodu in državi?

Mesto, da bi se bil takoj v početku priznal kot dovršeno dejstvo obstoj jugoslovanske države na bazi narodnega edinstva in bi se v okviru tega edinstva notranje politično organiziralo vse narodne sloje na podlagi gospodarskih in drugih življenjskih interesov, se je narod organiziralo na zastarelih principih, ki so dejansko negirali narodno in državno edinstvo, negirali novo stanje.

Če bi se pravilno gledalo na naš narodni državni problem in bi se oziralo na novo stanje, do katerega je privedla vojna pri nas kakor drugod, tedaj bi se videlo, da je diktat časa, da se na podlagi tega novega stanja organizirajo vsi narodni sloji na ozemlju cele države, da se politično organizira meščanski, kmetski in delovni stan.

Mesto tega pa smo imeli atomizirano političnо-strankarsko organizacijo naroda in nebroj heterogenih strankarskih elementov je onemogočil politično življenje in ustvaritev prave demokracije. Živ narodni organizem smo zavedli v politične, mrtve oblike političnega življenja propadlih držav. Stalno smo živeli v dušeči atmosferi neke lažne demokracije, ki je končno pod bremenom postavljene ji naloge in lastnih grehov doživela polom.

Ker zmagoslavna jugoslovanska nacionalna revolucija ni našla odgovarjajoče politične interpretacije s strani plemenske politike in jo tudi ni mogla najti, je končno nastopil čas, da se povzame radikalna konsekvenca iz neuspeha plemenske politike in da se celokupna narodna in državna politika usmeri v edino mogočo in uspešno jugoslovansko nacionalno - socialno smer!

Sedaj je čas, da jugoslovanski nacionalisti preprečimo, da bi se ponovila žalostna plemenska politika vseh povojnih let in da ustvarimo državo, kakor jo želi jugoslovanski narod.

Po senatorskih volitvah

Volitve v senat so končane in so izvoljeni v senat gg. dr. Marušič, dr. Kramar in Ivan Pucelj. Nevarnost, da bi prišel v skupščino namestnik g. Puclja nemški nacionalec dr. Hans Arko pa je odstranjena z razpustom skupščine.

Značilno pa je bilo, da je zmagala pred glavnim JNS odb. lista, ki jo je predlagal g. dr. Kramar in ki je bila od večine na banovinski konferenci odklonjena. Med onimi, ki so jo odklonili, je bil tudi g. Puceli. Glasoval je torej proti listi, na kateri je bil pozneje izvoljen. Izgleda torej, da so imeli gotovi gospodje poseben namen s tem, da so predlagali listo, na kateri je bil g. Pucelj kandidat in odklonili ono, kjer je bil samo namestnik.

Če bi prišel vsled izvolitve g. Puclja v senat zastopnik nemške narodne manjšine v skupščino, bi bilo zelo zanimivo slišati in opazovati, kako bi se izgovarjali in branili faktični krivci, zanimivo pa bi bilo tudi poslušati one, ki bi g. Puclja osebno napadali, dasi so sami glasovali za to listo.

Vse se nam tako dozdeva, da so hoteli pristaši g. dr. Kramerja nekoga izigrati. Kdo bi naj bil izigran, ni težko uganiti.

Čudna večina!

V Večerniku so se vsemogočni gospodje po daljšem času, ko so prišli do sape oglasili s pojasnilom glede občnega zbora preditne zadruge drž. železničarjev v Mariboru. V svojem poročilu pišejo, da stoji proti upravnemu odboru 1800 železničarjev organiziranih v Udruženju. Javno pribijemo, da Udruženje nikdar ni štelo 1800 članov, temveč 1712, od katerih pa jih je od 10. maja 1934 naprej odstopilo čez 600 in se naj na tak način javnost ne vara. Odbor Udruženja pa prosimo v imenu tistih članov, ki so odstopili, da jim še po odstopu odtegnjeno članarino vrne, ker to zahteva morala. Ugotavljamo pa nadalje, da tudi ostalih 1000 članov, ki so še organizirani v Udruženju razen 30 do 40 ni zadovolnih s sedanjim vodstvom Udruženja in kakor hitro bo izbit teror, bode članstvo z ogorčenjem pomedlo z vsemi, ki so se postavili samovoljno na čelo nacionalnih železničarjev. Čudno je se hvaliti, da je 1800 članov, ki so vsi člani kreditne zadruge, na občnem zboru kreditne zadruge pa je glasovalo komaj 166 članov in še to ne vsi čalni Udruženja in med njimi so bili taki, ki so glasovali proti staremu odboru z izjavo: glasujem proti, da bom imel mir. Če bi bilo pa glasovanje z listki bi dobili gospodje najbrže samo kakih 30 glasov. Torej od 1800 članov, ki so po mnenju opozicije skoro vsi člani kreditne zadruge, so dobili samo 166 glasov in to s silo in grožnjami. Mislimo, da je sedanje vodstvo Udruženja na jasnem, da je bilo to glasovanje zanj nezaupnica in jih menda ne bo treba opozarjati, kaj jim je storiti.

Potrebno je, da se javnosti pove resnica in je treba napraviti konec, da bi se kdo skliceval na maso, ki je na eni strani ni, na drugi pa tudi tisti ki so še med nio v velikanski večini odklanjajo pri takšnem razdiralnem delu vsako sodelovanje.

Železničar.

Po naše!

Pred nekaj dnevi sem bil prisiljen stopiti (kakor sicer nerad) v eno izmed mariborskih lekarn. Recept, ki sem ga znal tudi kot lajih prečital in doumeti je vseboval 75 gramov zmesi alkohola, glicerina in resorcina. Prvo in drugo zmes men da vsak pozna, resorcin pa tudi ni nikaka tajnost. Pridobiva se iz benzola, velja pa tudi kot antiseptično sredstvo. Torej kozarček zmesi medicine, ki bi stal takole po pojmih povprečnega zemljana, kovača, že zato, ker je stvar kupljena v lekarni.

Pa kaj misliš dragi zemljan, kaj sem plačal za to tekočino. Osemintrideset dinarjev. Res je, da velja od tega odšteti pedeset para za računski kolek.

Mislil sem še malo dalje. Neki moj znanec kmet, mi je tožil, da ne more prodati svojega krompirja, če pa ga proda, ga proda prekupčevalcu, ki mu plača zanj trideset par za kilogram. Mislil sem še dalje in prišel do zaključka, da je pri nas res prava kriza. Kriza, ki se izraža po zgornjem izvajanju v številkah takole: za 75 gr. preje omenjenega nedolžnega zdravila moraš pridelati če si kmet seveda, okoli stošestindvajset kilogramov krompirja. No pa kar je že kriza, dragi moj zemljan, glej, da se otreseš bolezni kadar te napade. Otreseš se je prav lahko z eno samo besedo: K r i z a.

Ne razdirajte!

V »Sloveniji«, listu, ki izhaja v Ljubljani in o katerem nam ni znano, kakšna načela zastopa, se je oglasil neki bojevnik, ki mu ni nekaj všeč v organizaciji »Boj«. Vemo sicer, da »Slovenija« z ljudskim pokretom »Boj« nima nikake zveze, zato nam je pa nerazumljivo, kako bi mogel članek napisati kak bojevnik v Sloveniji, ko ima svoje glasilo na razpolago in tudi dovolj prilike, da svoje eventualne pomislike iznese pred odborom. Ali pa je ta »bojevnik« mogoče v uredništvu v Wolfovi ulici št. 12 eden tistih bojevnikov, ki se v »Sloveniji« borijo za piko na »i«? Uverjeni smo, da bode organizacija »Boj« znala pravočasno preprečiti vsako razdiralno akcijo, pa naj pride od koderkoli.

Nam se pa zdi, da se okrog »Slovenije« le skrivajo ljudje, ki bi radi nekaj drugega, pa še ne pridejo jasno na dan s svojo željo. Kadar bodo pa prišli, prav gotovo ne bomo razočarani. Njihove želje pa ne bomo vpoštevali. Slovenoborstva smo siti in se bomo raje borili za pošteno jugoslovanstvo, v katerem se bode svobodno uveljavljal tudi slovenski del jugoslovanskega naroda.

Tudi nam se ne dopade!

Načelnost »Borbe« se »Sloveniji« ne dopade. Že verujemo, obenem pa povemo, da se nam ne dopade načelnost pikolovcev, ki so se sedaj začeli boriti za ono, kar smo mi že priborili in zakar smo se borili tedaj, ko so današnji slovenoborci stali v borbi ob strani in tudi nekoliko mešetarili z tedanjimi slovenožrci. Ker »Slovenija« v svojih borbenih člankih za »ogroženo« slovenstvo noče povedati imen svojih tako energičnih »borcev«, ti se pa tudi ne podpišejo, mislimo, da niso ravno taki junaki. Fašizma se boje, ko ga nikdo pri nas noče, nemškega nacionalnega socializma nočejo, ker ga nikdo pri nas ne propagira, za ogroženo slovenstvo se bore, ki ga nihče ne ogroža . . . So res čudni borci tile »slovenoborci«.

Tudi pri nas bi bilo potrebno!

Kakor smo posneli iz časopisja, je banska upr. v Novem Sadu določila za vse samoupravne občinske in banovinske uradnike **neslovanske** narodnosti izpit iz državnega jezika. Oni, ki tega izpita ne bodo položili, bodo odpuščeni iz samoupravnih služb. To velja za Dunavsko banovino. K temu silno umestnemu in potrebnemu ukrepu bi pripomnili samo to, da bi ga bilo treba raztegniti na vso državo in ga strogo po črki uveljaviti in izvesti. Saj imamo še po šestnajstih letih Jugoslavije v samoupravnih službah ljudi, ki ne znajo državnega jezika. Pri takih bi se morali držati sledečega načela: Starejši izmed njih naj gredo v pokoj, če izpita ne opravijo. Med mlajšimi uradniki takih slučajev menda ne bo najti. Opozarjamo zlasti našo bansko upravo na to in jo prosimo, da brez predsodkov nekaj takega sklene in najstrožje izvede. Utemeljen je tak postopek z Zak. o državnih uradnikih in sicer v § 3., točki 5., ki določa za sprejem v službo med drugimi pogoji tudi popolno znanje službenega jezika.

Maribor

MEDSTROKOVNEMU ODBORU V MARIBORU.

Društvo zasebnih in autonomnih nameščencev v Mariboru je prejelo od kluba farmacevtov v Mariboru sledeči dopis: »Vljudno Vam sporočamo, da je naš klub na svoji seji sklenil, da ne more sodelovati v Medstrokovnem odboru v Mariboru tako dolgo, dokler ta ne povabi k sodelovanju najmočnejše organizacije, to je Društvo zasebnih in avtonomnih nameščencev v Mariboru in ker se ne strinja z izjavami gosp. Petejana, preds. Medstrokovnega odbora, glede razširjenja pokojninskega zavarovanja. Pripravljeni smo sodelovati le v takem Medstrokovnem odboru, v katerem bi bile zastopane vse organizacije.« Objavljamo ta dopis, da si javnost z ozirom na našo dosedanjo polemiko vstvari svojo sodbo. Torej zopet želja posameznika, ki nima pravice odločati...

Mariborska nacionalna javnost je z zadovoljstvom sprejela vest o razpustu narodne skupščine. Samo nekaj gospodov je, ki jim to ni po volji. Zakaj, bodo že vedeli. Mi se jim v tej žalosti nikakor ne moremo pridružiti, ker niso bili z njihovo politiko tudi v lokalnem oziru prav nič zadovoljni. Bili so preveč nacionalni, kar se je zadnji čas v Mariboru pokazalo na vseh koncih in krajih. Videli smo jih namreč večkrat v družbi »boljših«, o katerih pa nam je znano, da so bili sicer zelo nacionalni, na žalost pa ne v našem smislu, ampak so to svojo nacionalnost usmerjali preveč preko Špilja. Zakaj so naši narodni imeli z njimi toliko razgovorov, pa nismo uganili. Zdi se nam pa, da so imeli pri teh razgovorih v mislih glasove pri ev. volitvah. No, sedaj bo prilika in tedaj bomo videli, če smo se varali.

Mogoče pa bo sedaj malo drugače, kakor nekdaj . . .

Dopisnikom!

Dopisnikom! Dopisnike z dežele prosimo, da nam dopise pošiljajo tako, da jih prejme uredništvo najkasneje vsako sredo, ker nam je sicer nemogoče uvrstiti jih v list, ki izide vsak petek!

Jugoslovanski nacionalisti!

Pomnite, da je bila naša država ustvarjena s sto in stotisoči žrtev. Vsaka ped naše zemlje je prepojena z njihovo krvjo!

Ne dopustite, da bi to zemljo izkoriščal kdorkoli samo v svoj osebni prid!

Življenje v Rusiji od blizu

Vtisi iz potovanja čsl. novinarjev po sovjetski Rusiji

Česke Slovo prinaša v svoji številki od 22. 1. 1935 pod gornjim naslovom sliko Rusije. »Šli smo spoznavat doktrino, a spoznali smo zemljo, ljudi in življenje — tako bi lahko rezumirali vtise našega bivanja v Sovjetski Rusiji.

Šli smo spoznavat doktrine: stremljenja na desno, stremljenja na levo, to po Marksu, ono po Ljeninu, ono tam zopet po Stalinu, ti si pravoveren, oni je opurtunist, oni tam so korupcijonisti, brez razredna družba, generalne linije, giganti, kombinati, Dnjeprostroj, Magnitostroj, velik, večji, največji monumentalni, velemonumentalni, nadvelemonumentalni, enakopravnost, bratstvo, diktatura proletarjata...

Analfabeti študirajo filozofijo.

Na to vse smo bili v grobem pripravljeni, ko smo odšli v zemljo, kjer se zaostalost snubi s hipermodernostjo, kjer analfabeti od včeraj študirajo Hegla in historijski materializem, kjer je mužik namesto ikone postavil Ljenina in če hočemo biti iskreni, od vsega tega smo v resnici nekaj opazili.

Trditev, da se komunistična doktrina v praksi vsakdanjega življenja ne uveljavlja, je nepravilna. Toda enako nepravilno je, da jo obvlada. Resnica je, da je tu i doktrina in na doktrini neodvisno življenje, da drug drugega izpopolnjujeta, da doktrina spreminja življenje, vendar **da tudi življenje spreminja doktrino.**

Trajna manifestacija volje.

V ulicah Moskve, Ljeningrada in ostalih mest opazi tujec takoj, da skrajna volja vtiskuje zemlji svoje znake. Niso to abstraktni znaki državne moči, so to vse bolj ljudski simboli, ljudski obrazi. Opazovalec hodeč po ulici jih vidi na pročeljih hiš v naravni in mnogokrat v nadnarvni veikosti. Ljenin, Stalin, Kalinin, Molotov, Vorošlov in drugi — vsi v enaki izdelavi, serijski litografski izdelek. Mnogokrat so ti obrazi obrobljeni z rdečimi zastavami vseh velikosti do velikanskih praporov, a nad njimi rdeča zvezda. Slike visijo na vseh važnejših zgradbah in ker se je ravno vršilo zborovanje mestnih in pokrajinskih sovjetov, so zborovalna poslopja od strehe pa do hodnikov zavita v rdeče prapore.

Propaganda v tovarnah.

Stopamo v tovarno in prva stvar, ki nam bije v oči, so propagandni napisi pisani z belimi črkami na rdečih pramenih obešenih med stenami tovarniških objektov. Ti napisi se opažajo v elektrarnah, v tovarnah, tiskarnah, v znanstvenih ustanovah, v delavskih klubih — in vsi so izraz komunistične vere. Vzeti so iz knjig in izjav Ljeninovih in Stalinovih, le malokje se najde drugo ime, vendar se zdi, da je več Stalinovih izrekov. V vseh tovarnah so pri vhodu razstavljeni tovarniški časopisi, v katerih se delavci drug drugega priganjajo k hitrejšemu delu, hvalijo dobre in neusmiljeno zasmehujejo počasni delavci, h katerih imenom so narisane želve in druge živali znane po svoji omejenosti in lenobi. V tovarniških časopisih se med drugim prirejajo tudi javne ankete o raznih vprašanjih. V tovarni, kamor smo prišli, se je ravno vršila anketa med dekleti, kakšnega moža bi katera hotela. Neko dekle je napisalo, da hoče moža, ki bi sam delal dovolj, da bi njej ne bilo treba hoditi v tovarno, toda takoj zraven njenega članka so pripombe drugih deklet, ki jo obsipajo s posmehom in ostro brezobzirno kritiko.

Žene težko delajo.

To vse so stvari, ki toliko spominjajo na red in način, v katerem ta zemlja živi. Vendar so tu še druge stvari. V kombinatu (tovarni) aluminija stoji v livarni dekle na visokem podstavku. Ima na sebi moško obleko iz grobega blaga, hlače ima zatlačene v visoke čevlje in tesno zapeto bluzo. V roki drži na dolgem drogu pritrjeno ponev, ki je rdeče razžarjena. Potaplja jo v topilniško peč in preliva iz nje tekoči aluminij v pripravljene kalupe (forme). Zdi se, da niti ne opazi, da je obkoljena po radovedno opazujočih jo tujcih. Gleda pozorno in prisebno na svoje delo, izvaja potrebne gibe hitro in s zanesljivo enakomernostjo. Končno vas opazi, vendar ne opusti dela. Le malo se nasmeje prešerno in samozavestno. Je to lepo dekle, a sigurno nikto ona, ki bi si želela delovnega moža, da bi mogla ostati sama doma.

Povsod se priganja k marljivosti.

Žen je v sovjetskih tovarnah izredno mnogo in opravljajo najtežje posle. V neki tovarni smo jih videli okoli trideset ali več, kako v krutem mrazu 20 stopinj pod ničlo odkopavajo nasip z lopatami in krampi. Delale so težko, molče in otopelo, vendar hitro brez odmora. Mezde so pogojne, počasnost pomeni manjšo mezdo. Ostane to tako? Mislimo, da je to prvobitni izgled prehodne dobe, kjer se v tej zemlji vse gradi od začetka. Zato je tu tudi nedostatek delovnih sil, ni nezaposlenih mož, in tudi žene morajo pomagati pri najtežjem delu. Vsa zemlja zato dela, dela s samozatajevanjem, težko in v hitrem tempu. Vprašamo, dali ti propagandni napisi v tovarnah in tovarniški časopisi niso v bistvu nadomestilo za polirje in priganjače iz evropskih tovarn. Dobili smo odgovor, da so propagandna gesla namenjena bolj za tiste delavce, ki prihajajo z dežele, ki so prvotno kmetovalci in se še niso dovolj usidrali v industrijskem delu. Da imajo tovarniški časopisi namen zvišati delovni tempo, je samo ob sebi razumljivo.

Delo na svojem.

Ko govorimo o sovjetskih tovarnah, ne moremo zamolčati silnega in mogoče najsilnejšega utisa, ki smo ga tu dobili. Vsi ti delavci delajo takorekoč n a s v o j e m. Delajo za državo, vendar nikdar ni mogla skupina ljudi s tako pravico izreči: d r ž a v a s e m j a z, kot ti zdelani in od dela zamazani ljudje. Odhajajo iz tovarn s ponosno samozavestjo, da so zopet nekaj napravili za sebe. Bodočnost bo šele pokazala, če ta način dela zamore privesti k najvišji stopnji popolnosti, če sovjetska industrija pod temi pogoji zamore kvalitativno še več kvantitativno dohiteti ostale države, kjer je industrija na višku, kjer pa se dela popolnoma po drugem sistemu.

Vendar za vsakega, tudi za nekomunista je pogled na te delavce nekaj posebnega in napravlja silen utis.«

*

Članek je zanimiv in ga zato prinašamo v celoti. Naši čitatelji pa si naj ustvarijo sliko o tej zagonetni državi. Je nekaj novega in je težko reči kaj je prav in kaj ni prav. Vse tudi tam ni tako, kakor marsido misli — p r i n a s. (Op u.)

Celje

Celje. Občni zbor Mornarske sekcije Jadranske straže bo v četrtek dne 14. februarja 1935 ob 7. uri zvečer v mali dvorani Celjskega doma. Vsi, ki ste služili pri vojni ali trgovski mornarici na zbor!

Podružnici Narodno strokovne zveze so darovali za brezposelne člane: po Din 200 g. Albin Pečar, po Din 150 nar. posl. Ivan Prekoršek, po Din 100 g. Dr. Ernst Kalan in Celjska posojilnica! Vsem plemenitim darovalcem najiskreneja zahvala!

Pripravljajmo se za kongres nacionalnega delavstva, ki bo v dneh 11. in 12. maja 1935. Vse kar čuti narodno in socialno, mora takrat v Celje, katero nas bode bratsko sprejelo!

Kako se bodo vršile volitve

Kakor objavljeno, bodo volitve v narodno skupščino dne 5. maja 1935 (nedelja). Volitve se bodo vršile na podlagi volilnega zakona od 10. septembra 1931, ki je bil dopolnjen z zakoni od 26. septembra 1931 in 24. marca 1932. Zakon od 24. 3. 1932 je vnesel spremembe glede števila poslancev, ki jih je po prvotnem zakonu bilo 305, po novem pa jih bo 368 in poleg tega še nosilce državnih list, ki bodo predložene.

Poslanci se razdele po banovinah takole:

Dravska banovina 29, savska 75, vrbaska 25, primorska 24, drinska 39, zetska 33, donavska 52, moravska 41 in vardarska 45. Pet ostalih poslancev pripade področju Beograd - Zemun - Pančevo. V posameznih banovinah se število poslancev razdeli takole: na vsaki upravni srez po 1, **na srez ljubljanski in mariborski levi breg,** nadalje osješki, bjelovarski, splitski in mostarski po 2 poslanca, na mesta izven sedeža banovine, ki imajo nad 100.000 prebivalcev, po 1. Ostanek mandatov se razdeli na banovinske sedeže in to na Zagreb 4, Ljubljano 2, Sarajevo 2, na Banjaluko, Split, Cetinje, Novi Sad, Niš in Skoplje po 1.

Dve volilni okrožji v Sloveniji.

V smislu novega zakona se je število poslancev povečalo od 305 na 368, ker so bili prej nekateri upravni srezi spojeni tako, da sta po dva sreza tvorila eno volilno edinico. Po novem volilnem zakonu voli vsak upravni srez po enega poslanca, a srezi z nad 100 tisoč prebivalcev volijo po dva poslanca. Dravska banovina je razdeljena v dve volilni okrožji, in sicer obsega prvo bivšo mariborsko oblast, ki voli 15 poslancev, in drugo bivšo ljubljansko oblast s 14 poslanci.

Državni odbor na delu.

Najvišji volilni organ je državni odbor, ki ga sestavljajo predsednik in podpredsednik senata, predsednik in podpredsednik narodne skupščine, predsednik in podpredsednik državnega sveta, predsednik kasacijskega sodišča v Beogradu, stola sedmorice v Zagrebu, vrhovnega sodišča v Sarajevu, predsednik velikega sodišča v Podgorici ali namestniki vseh teh predsednikov odnosno podpredsednikov, ako so ti zadržani. Najkasneje štiri dni po objavi ukaza o razpisu volitev se sestane državni odbor, in sicer na poziv predsednika senata in odloči število in kraj volišč; nadalje določi predsednike volilnih odborov. Vse državne in občinske oblasti so dolžne staviti državnemu odboru takoj na razpolago podatke, ki jih rabi in pojasnila, ki jih zahteva, v roku, ki jim ga za to določi odbor. Državni odbor sme zaradi pojasnil pozvati na svoje seje ministra notranjih zadev in druge ministre ki so po njegovem mnenju potrebni.

Glavni volilni odbor se sestane in takoj prične delovati prvega dne po izvršenih volitvah. Sestavljajo ga predsednik in podpredsednik državnega sveta, predsednik kasacijskega sodišča v Beogradu, stola sedmorice v Zagrebu, vrhovnega sodišča v Sarajevu, velikega sodišča v Podgorici ali njegovi namestniki, ter po dva predstavnika državnih kandidatnih list. Predsednik glavnega volilnega odbora je predsednik državnega sveta, ali po položaju najstarejši član volilnega odbora.

Državne kandidatne liste.

Vsaka državna kandidatna lista mora imeti najmanj po enega kandidata v vsakem upravnem srezu, kjer volijo enega poslanca in po 2, kjer volijo 2 poslanca; po 1 kandidata v mestu, za katerega volijo 1 poslanca, in po 1 kandidata za vsaki sedež banovine, za katerega volijo poslanca, po 2 ali več, kjer volijo 2 ali več poslancev in po 5 kandidatov za upravno področje Beograd - Zemun - Pančevo. — Vsak kandidat mora imeti svojega namestnika. V istem upravnem srezu, mestu, odnosno banovinskem sedežu in upravnem področju Beograd - Zemun - Pančevo ima državna lista lahko več sreskih kandidatov, oziroma več skupin kandidatov. Sreski kandidati lahko kandidirajo največ v treh volivnih edinicah; v tem primeru morajo biti vezani na isto državno listo. Ena oseba je lahko na isti listi v dveh volilnih edinicah kandidat, v tretji pa namestnik, ali pa tudi v eni volilni edinici kandidat in v dveh namestnik.

Ogrodje volitev tvorijo državne kandidatne liste. To listo mora podpisati najmanj 30 volilcev iz vsakega upravnega sreza, in sicer najmanj iz polovice skupnega števila upravnih srezov v državi. Poleg tega morajo biti ti upravni srezi razdeljeni vsaj na dve tretjini (6) banovin. Ta lista vsebuje ime nosilca, nadalje kandidate in namestnike za vse volilne edinice v državi; poleg tega nosi tudi imena dveh predstavnikov (in namestnikov) te liste, ki sta določena za glavni volilni odbor.

Obvezna izjava kandidatov.

Državni kandidatni listi morajo predlagatelji priložiti pismeno izjavo, vsakega kandidata in njegovega namestnika, ki se glasi: »Podpisani kot nosilec državne kandidatne liste (kot poslanski kandidat namestnik narodnega poslanca) za srez... izjavljam, da pristajam na to kandidaturo in se obvezujem, da bom v svojem političnem delu varoval državno celoto in delal za narodno edinost, in da ne bom pristopil k verskim, plemenskim in pokrajinskim strankarsko-političnim združenjem.« Zakon ne prepušča nikakih pridržkov glede te izjave. Podpise na izjavah overovi pristojno sresko sodišče.

Pravico glasovanja ima vsak volilec in vsak državljan kraljevine Jugoslavije, ki je dopolnil 21. leto. Aktivni častniki in podčastniki ter vojaki pod zastavo ne morejo glasovati. Za poslanca narodne skupščine je lahko izvoljen samo, kdor ima volilno pravico in je državljan kraljevine Jugoslavije. Star mora biti 30 let in govoriti »narodni jezik«. Poslanci ne morejo biti državni ali banovinski dobavitelji, aktivni državni in banovinski uradnik. — Župani (predsedniki občin) so lahko izvoljeni, a se morajo po izvolitvi odločiti ali za poslansko ali županisko mesto. — Aktivni ministri in tudi ministri na razpoloženju lahko glasujejo.

Glasovanje je javno in ustno, vrši se po občinah, odnosno na voliščih, in sicer po stalnih volilnih imenikih.

Razdelitev mandatov.

Mandate razdeli glavni volilni odbor takole: poslanci postanejo najprej nosilci tistih državnih kandidatnih list, ki so zbrale nad 50.000 glasov. Nato dodeli odbor državni kandidatni listi, za katero je bilo oddanih največ glasov, 3 petine mandatov po banovinah in 5 mandatov belgrajskih. V smislu te določbe pripade najmočnejši državni listi vljubljanskem volilnem okrožju 8 mandatov, v mariborskem pa 9; pri tem ne igra vloge vprašanje, koliko glasov je bilo oddanih v banovini sami za sov. Preostali mandati se razdele po vrsti tistim kandidatom na najmočnejši državni listi, ki so v svojem srezu, odnosno mestu zbrali absolutno večino oddanih glasov. Preostali mandati se razdele po vrsti med tiste sreze, ki so za najmočnejšo državno listo zbrali največ glasov; v srezih samih pa so izvoljeni kandidati te liste, ki so zbrali največ glasov.

Preostali dve petini mandatov se razdelita po volilnih okrožjih. Ako najmočnejša državna lista v kakem okrožju ni zbrala absolutne večine glasov, pripadeta ti dve petini mandatov ostalim državnim kandidatnim listam; med te se razdelita po d'Hontovem sistemu. Ako pa najmočnejša državna lista tudi v tem okrožju zbere absolutno večino oddanih glasov, pride pri razdelitvi preostalih dveh petin mandatov tudi ona v poštev, kakor da bi ji ne bil dodeljen še noben mandat. Tudi pri tej razdelitvi se uveljavi d'Hontov sistem.

Kljub temu, da je zakon izdelala prejšnja vlada JNS,

smo vendar zadovoljni da bomo imeli priložnost pokazati svojo voljo in to — javno. Nacionalisti se ne bomo strašili izpovedati svoje prepričanje: hočemo edinstveno, nacionalno in močno državo!

Izdaja, odgovarja in urejuje TONE BAJT. — Tiska Mariborska tiskarna d. d., predstavnik zamatelj STANKO DETELA v Mariboru.